

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2022 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący sędzia SA Piotr Kaczmarek (spr.)

Sędziowie: SA Cezariusz Baćkowski

SA Robert Zdych

Protokolant: Wiktoria Dąbrowicz

przy udziale prokuratora Prokuratury (...) Dariusza Sulikowskiego

po rozpoznaniu w dniu 10 marca 2022 r.

sprawy wnioskodawcy J. L.

o odszkodowanie i zadośćuczynienie

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy

z dnia 26 października 2021 r. sygn. akt III Ko 8/21

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że w miejsce rozstrzygnięcia zawartego w punkcie I i II o zasądzeniu ustawowych odsetek od dnia uprawomocnienia się orzeczenia przyjmując odsetki ustawowe za opóźnienie;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy J. L. 240 zł tytułem zwrotu zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym;

IV. wydatkami związanymi z postępowaniem odwoławczym obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Świdnicy wyrokiem z dnia 26 października 2021 r., sygn.. akt: III Ko 8/21:

I. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy J. L. kwotę 75 000,00 (siedemdziesiąt pięć tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną przez niego krzywdę oraz kwotę 796,00 (siedemset dziewięćdziesiąt sześć) złotych tytułem odszkodowania – z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się orzeczenia – w związku z pozbawieniem go wolności w okresie od 19.12.1983 r. do dnia 7.08.1984 r.; na skutek prowadzonego przeciwko niemu postępowania karnego sygn. akt 2 Ds. 1662/83/S zakończonego umorzeniem na mocy amnestii i wydaniem

postanowienia o uchyleniu środka zapobiegawczego z dnia 06.08.1984 r., w związku z podejmowaniem przez niego działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego;

II. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy J. L. kwotę 100 000,00 (sto tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną przez niego krzywdę oraz kwotę 41 456,09 (czterdzieści jeden tysięcy czterysta pięćdziesiąt sześć złotych dziewięć groszy) złotych tytułem odszkodowania - z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się orzeczenia - w związku z pozbawieniem go wolności w okresie od 02.09.1985 r. do 24.12.1985 r. i od 04.01.1986 r. do 13.03.1986 r. na skutek prowadzonego przeciwko niemu postępowania karnego zakończonego wydaniem przez Sąd Rejonowy w Wałbrzychu 12.09.1986 r., sygn. akt III K 338/86 postanowienia o umorzeniu sprawy;

III. dalej idące żądanie oddalił;

IV. na podstawie art. 13 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dziennik Ustaw z dn. 23 kwietnia 1991 roku z późn. zm.) w zw. z § 11 ust. 6 i § 17 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265) zasądził od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy J. L. kwotę 336,00 (trzysta trzydzieści sześć) złotych tytułem zwrotu wydatków związanych z ustanowieniem pełnomocnika w postępowaniu przed sądem I instancji;

V. na podstawie art. 13 cyt. wyżej ustawy zwolnił wnioskodawcę od ponoszenia kosztów sądowych zaliczając wydatki w sprawie na rachunek Skarbu Państwa.

Apelację od tego wyroku wniósł pełnomocnik wnioskodawcy, zarzucając:

1) w oparciu o art. 438 pkt 2 k.p.k. – obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 410 k.p.k. poprzez:

- pominięcie w trakcie orzekania o wysokości zadośćuczynienia i niedocenienie w sposób szczególny okoliczności, iż J. L. na skutek pozbawienia wolności doznał wyjątkowych uciążliwych cierpień w postaci rozłąki z rodziną, trudnych warunków izolacji, trwałych uszczerbków na zdrowiu psychicznym i fizycznym (znaczące pogorszenie widzenia) oczywistej niesłuszności izolacji, stresu i faktycznej skali maltretowania;

- zasądzenie niewspółmiernie niskiej kwoty zadośćuczynienia, nieadekwatnej do całokształtu okoliczności niniejszej sprawy, tj. do rozmiaru krzywd i cierpień doznanych przez wnioskodawcę, ich intensywności i nieodwracalnego charakteru.

2) w oparciu o art. 438 pkt 2 k.p.k. – obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k. poprzez dowolną ocenę dowodów i wyciągnięcie z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wniosków sprzecznych z zasadami prawidłowego rozumowania, doświadczenia życiowego i wskazaniem wiedzy, tj.:

- uznanie, że zadośćuczynienie w kwocie 75.000,00 zł (pkt I wyroku) oraz w kwocie 100.000,00 zł (pkt II wyroku) na rzecz wnioskodawcy spełnia cel i wymogi określone w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (ustawa lutowa) w przypadku krzywd J. L., w związku z podejmowaniem przez niego działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

3) w oparciu o art. 438 pkt 1a k.p.k. – obrazę przepisów prawa materialnego, tj.:

a) art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 445 § 2 k.c. oraz art. 443 k.c., w zbiegu z art. 8 ust. 1 ustawy lutowej, poprzez błędne przyjęcie, że kwota zadośćuczynienia w wysokości 75.000,00 zł i odpowiednio 100.000,00 zł jest kwotą odpowiednią w przypadku krzywd J. L., podczas gdy wskazane w postępowaniu dowodowe okoliczności dotyczące warunków odbywania tej przymusowej izolacji uzasadniają zasądzenie dalszych, dochodzonych w niniejszym postępowaniu sum,

tj. 1.451.760,16 zł w związku z pozbawieniem go wolności w okresie od 19.12.1983 r. do dnia 7.08.1984 r. na skutek prowadzonego przeciwko niemu postępowania karnego, sygn.. 2 Ds. 1662/83/S zakończonego umorzeniem na mocy amnestii i wydaniem postanowienia o uchyleniu środka zapobiegawczego z dnia 6.08.1984 r. oraz kwoty 924.650,00 zł w związku z pozbawieniem go wolności w okresie od 2.09.1985 r. do 24.12.1985 r. i od 4.01.1986 r. do 13.03.1986 r. na skutek prowadzonego przeciwko niemu postępowania karnego zakończonego wydaniem przez Sąd Rejonowy w Wałbrzychu 12.09.1986 r., sygn.. III K 383/86 postanowienia o umorzeniu sprawy, jako sumy służącej wyrównaniu odniesionych przez J. L. krzywd;

b) art. 8 ust. 1 (w zw. z art. 8 ust. 4) ustawy lutowej w zw. z art. 445 § 1 k.c. poprzez błędną ich wykładnię skutkująca nieprawidłowym sposobem szacowania zadośćuczynienia za krzywdę doznaną przez J. L. na skutek: nieuprawnionego posiłkowania się przy określeniu jego wysokości kwotą średniego wynagrodzenia miesięcznego i 3-krotnego zwielokrotnienia jej za każdy miesiąc pozbawienia wolności (pkt. I wyroku); oraz błędnego przemnożenia przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw („ok. 5.500 zł”) przez okres 6 miesięcy „internowania” (pkt II wyroku), w szczególności krzywdy doznanej przez represjonowanego, co w ocenie skarżących przełożyło się na zaniżenie przyznanego zadośćuczynienia;

c) art. 8 ust. 1 ustawy lutowej w zw. z art. 445 § 1 k.c. poprzez błędną ich wykładnię skutkującą nieprawidłowym sposobem szacowania zadośćuczynienia za krzywdę doznaną przez J. L. na skutek przymusowego umieszczenia w izolacji w niniejszej sprawie, podczas gdy szacowanie odpowiedniego zadośćuczynienia nie powinno polegać na mechanicznym przeliczeniu powyższych wartości, ale na uwzględnieniu całokształtu okoliczności sprawy, w szczególności krzywdy doznanej przez represjonowanego, co w ocenie skarżącego przełożyło się na zaniżenie przyznanego zadośćuczynienia.

4) na zasadzie art. 427 § 2 oraz art. 438 pkt 2 k.p.k. – obrazę przepisów postępowania, która miała istotny wpływ na jego treść, a mianowicie:

- art. 558 k.p.k. w zw. z art. 322 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie w sytuacji, gdy z ustaleń faktycznych dokonanych przez sąd I instancji wynika, że wnioskodawca w okresie jego uwięzienia doznał szkody w wysokości wskazanej w złożonym w sprawie wniosku, a ponadto wnioskodawca wykazał podstawy do zasądzenia pełnej kwoty odszkodowania.

5) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na niedostatecznym ustaleniu rozmiaru szkody J. L., a w konsekwencji niewzięcie pod uwagę wszystkich okoliczności mających wpływ na wymiar szkody w związku z pozbawieniem pokrzywdzonego wolności w okresie od 2.09.1985 r. do 24.12.1985 r. i od 4.01.1986 r. do 13.03.1986 r. na skutek prowadzonego przeciwko niemu postępowania karnego zakończonego wydaniem przez Sąd Rejonowy W Wałbrzychu 12.09.1986 r., sygn.. III K 83/86 postanowienia o umorzeniu sprawy, jako sumy służącej wyrównaniu odniesionych przez J. L. krzywd, tj. wyliczenie wysokości dochodzonego przez wnioskodawcę odszkodowania z tytułu utraconych zarobków poprzez wyliczenie jego wysokości w wyniku przyjęcia kwoty przeciętnego wynagrodzenia 5.504,52 zł, podczas gdy względy merytoryczne i racjonalne wskazują, iż uzasadniona jest wysokość kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysków (wskazane w przedmiotowym wniosku), które w lutym 2021 r. wynosiło 5.568,75 zł.

6) w oparciu o art. 438 pkt 2 k.p.k. – obrazę przepisów prawa materialnego, tj.: art. 481 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i nieprzyznanie od zasądzonych sum odsetek ustawowych za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, pomimo że takie żądanie zostało zgłoszone w przedmiotowym wniosku o zadośćuczynienie i odszkodowanie.

Podnosząc powyższe zarzuty, apelujący wniósł o: zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie na rzecz wnioskodawcy:

1) dalszej kwoty, tj. 1.451.760,16 zł w związku z pozbawieniem pokrzywdzonego wolności w okresie od 19.12.1983 r. do dnia 7.08.1984 r. na skutek prowadzonego przeciwko niemu postępowania karnego sygn.. 2 Ds. 1662/83/S

zakończonego umorzeniem na mocy amnestii i wydaniem postanowienia o uchyleniu środka zapobiegawczego z dnia 6.08.1984 r.;

2) oraz kwoty 924.650,00 zł w związku z pozbawieniem represjonowanego wolności w okresie od 2.09.1985 r. do 24.12.1985 r. i od 4.01.1986 r. do 13.03.1986 r. na skutek prowadzonego przeciwko niemu postępowania karnego zakończonego wydaniem przez Sąd Rejonowy w Wałbrzychu 12.09.1986 r., sygn.. III K 383/86 postanowienia o umorzeniu sprawy, jako sumy służącej wyrównaniu odniesionych przez J. L. krzywd – w związku z podejmowaniem przez niego działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;

ewentualnie:

3) uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Nie były zasadne zarzuty związane z kwestionowaniem wysokości obu zadośćuczynień (pkt.I i II zaskarżonego wyroku).

Aczkolwiek zarzuty te zostały wyodrębnione jako 4 oddzielne, o różnym charakterze z perspektywy podstaw odwoławczych z art.438 k.p.k. to jednak ich istota prowadzi do wniosku, że zarzuty te dotyczą tak naprawdę tego samego, tj. oddalenia wniosków o zadośćuczynienie w wysokościach przekraczających odpowiednio 75000zł i 100000zł i domaganie się zasądzenia ponad te kwoty odpowiednio 1451760,16zł i 924650zł dlatego można je było rozpoznać łącznie.

Sąd I instancji nie dopuścił się naruszenia ani przepisów prawa materialnego, ani przepisów postępowania, ani błędu w ustaleniach faktycznych, prawidłowo ustalając okoliczności wpływające na wysokość należnych wnioskodawcy zadośćuczynień z tytułu dwukrotnego pozbawienia wolności w związku działalnością niepodległościową.

Ocena dowodów dokonana przez Sąd I instancji nie ma charakteru dowolnego, lecz w pełni mieści się w granicach określonych przez art. 7 k.p.k. Przypomnieć należy, że zarzut naruszenia art. 7 k.p.k., aby był skuteczny, musi wskazywać, jakich to błędów dopuścił się sąd przy ocenie dowodów i których dowodów to dotyczy. Tymczasem treść apelacji nie wskazuje na takie błędy i ma jedynie charakter polemiczny. Sąd Okręgowy swoje stanowisko w sposób należyty uzasadnił w pisemnych motywach wyroku, sporządzonych zgodnie z wymogami, o jakich mowa w przepisach proceduralnych.

Nie był zasadny zarzut naruszenia art.410 k.p.k. .Zgodnie z jego podstawę wyroku stanowić może tylko całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej. Oznacza to, iż wydając wyrok Sąd musi opierać się na dowodach przeprowadzonych na rozprawie i to, że nie może on wydawać orzeczenia na podstawie jedynie części ujawnionego materiału dowodowego. Nie stanowi naruszenia art. 410 k.p.k. dokonanie takiej czy innej oceny dowodu przeprowadzonego lub ujawnionego na rozprawie (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2002 r., sygn. akt V KKN 34/01, LEX numer 53912). Z treści uzasadnienia wynika, że Sąd Okręgowy przeprowadził na rozprawie wszystkie wnioskowane przez strony dowody i oparł się na kompleksowym materiale dowodowym wydając orzeczenie w niniejszej sprawie. W żadnej mierze nie sposób przyjąć za skarżącym, iż Sąd I instancji w sposób wybiórczy wskazał elementy stanu faktycznego, które powinny być wzięte pod uwagę przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia. W zakresie skutków związanych ze stanem zdrowia wnioskodawcy wynikłym na skutek pozbawienia wolności (m.in.warunków higienicznych, oświetlenia, żywienia) to Sąd I instancji miał je w polu widzenia (także z perspektywy art.410 k.p.k.) o czym wprost przekonują rozważania z k.292v). Nie uszła tej uwadze także kwestia pogorszenia wzroku, podkreślona w zarzucie, w takim znaczeniu jak ujmuje to apelujący na płaszczyźnie bowiem Sąd I instancji w tym zakresie dokonał ustalenia faktycznego (k.289v) o braku związku przyczynowego

pomiędzy warunkami pozbawienia wolności a pogorszeniem widzenia przez wnioskodawcę , któremu to ustaleniu apelujący nie przeciwstawia żadnego argumentu podważającego trafność takiego ustalenia .

Sąd Apelacyjny w zakresie podniesionych zarzutów nie znalazł podstaw do zmiany zaskarżonego wyroku w zakresie podniesienia kwot zasądzonych tytułem zadośćuczynienia z uwagi na nie spełnienie przez nie cechy „odpowiedniości „.Jak przyjmuje się w orzecznictwie dotyczącym materii wysokości zadośćuczynienia należnego osobom, które były pozbawione wolności w okresie państwa komunistycznego oraz ewentualnego zwiększenia kwoty przez Sąd II instancji „ze względu na niewymierność krzywdy, określenie w konkretnym wypadku odpowiedniej sumy pozostawione zostało sądowni, który w tym zakresie dysponuje większą swobodą, niż przy ustalaniu szkody majątkowej i sumy potrzebnej do jej naprawienia, co sprawia, że korygowanie przez sąd wyższej instancji wysokości zasądzonego zadośćuczynienia uzasadnione jest jedynie wtedy, gdy przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, mających wpływ na jego wysokość, jest ono niewspółmiernie nieodpowiednie do doznanej krzywdy” (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2014r. III CSK 69/13 LEX nr 1463872) , nabierając przez to niepożądanego jedynie symbolicznego charakteru, nie odzwierciedlając zaś adekwatnie doznanej krzywdy (naruszając przez to funkcję kompensacyjną zadośćuczynienia). Analiza treści ustaleń i ocen Sądu I instancji (str.10-13 uzasadnienia zaskarżonego wyroku) co do okoliczności wyznaczających zdaniem tego Sądu rozmiar krzywd wyrządzonych poszczególnymi pozbawieniami wolności przekonuje Sąd Apelacyjny ,iż Sąd I instancji dokonując ich każdorazowo stosował kryteria stricte indywidualne, miał na uwadze nie tylko okres izolacji ale skutki jakie izolacja spowodowała dla dobrego imienia wnioskodawcy, jego pozycji w środowisku, uwzględniać negatywne przeżycia psychiczne, cierpienia fizyczne, czy też inne negatywne skutki dla zdrowia osoby poszkodowanej, wpływ na relacje rodzinne . „Zarzut niewłaściwego ustalenia kwoty zadośćuczynienia może być skuteczny tylko wówczas, gdy zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza zasady ustalania tego zadośćuczynienia, tj. gdy sąd ten nie uwzględnił wszystkich okoliczności i czynników uzasadniających wyższe świadczenie albo niewłaściwie ocenił całokształt tych, należycie ustalonych i istotnych okoliczności przy czym w ramach kontroli instancyjnej nie jest możliwe wkraczanie w sferę swobodnego uznania sędziowskiego.” (wyrok SA w Szczecinie z 8.11.2018 r., II AKa 154/18, LEX nr 2668058).In concreto nie można stwierdzić, iż wypracowane przez judykaturę kryteria zostały naruszone i by na tym tle doszło do obrazy wskazanych w apelacji przepisów. Stąd też stawiane zarzuty należy uznać za nietrafione, w szczególności w odniesieniu do naruszenia reguł ustalania zadośćuczynienia za krzywdę, do jakich należy określenie jego wysokości na takim poziomie, aby przyznana kwota pełniła rzeczywistą funkcję kompensacyjną za doznane cierpienie.Nie sposób przyjąć, iż Sąd I instancji w sposób wybiórczy wskazał elementy stanu faktycznego, które powinny być wzięte pod uwagę przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia, co w konsekwencji mogłoby prowadzić do zbagatelizowania rozmiaru krzywdy represjonowanego, czy też nie nadał właściwego znaczenia , danej relewantnej dla rozmiarów krzywdy , okoliczności . Sąd Okręgowy szczegółowo wskazał obszary doznanej krzywdy, a mianowicie odnoszące się zarówno do kwestii długości okresów pozbawienia wolności i warunków, , a także skromnego i kiepskiej jakości wyżywienia, złych warunków sanitarnych i higienicznych, ograniczonych kontaktów z rodziną, życia w poczuciu krzywdy oraz strachu o bezpieczeństwo własne i bliskich.

Odmienne stanowisko apelującego co do wysokości należnego zadośćuczynienia za poszczególne pozbawienia wolności , to tylko jej subiektywna ocena tych samych okoliczności i dowodów, która nie zasługiwała na uwzględnienie, a stawiane zarzuty mają charakter jedynie polemiczny.

Wysokość zadośćuczynienia, nie jest rodzajem wynagrodzenia za działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, nie ma ono pełnić funkcji korzyści majątkowej, której kwota faktycznie wynagradzałaby poświęcenie osoby represjonowanej, jej niezłomną i honorową postawę. Oczywiście, osobom walczącym o wolny byt Państwa Polskiego należy się szacunek i wdzięczność ,a ich postawa i poświęcenie powinno zostać docenione. Jednakże zadośćuczynienie z tytułu doznanej krzywdy za pozbawienie wolności w związku z w/w działalnością winno być odpowiednie, odnoszące się do rzeczywiście doznanych krzywd i służyć ich skompensowaniu.

Co do zestawiania przyznanych kwot z wysokością zadośćuczynień orzekanych w innych postępowaniach , to brak podstaw do odwoływania się do innych tego typu spraw bez znajomości realiów faktycznych , gdyż każda sprawa ma swoją specyfikę i wymaga odrębnej oceny.

Na poziomie modelowym ma racje apelujący w takim zakresie w jakim wskazuje ,iż określenie odpowiedniego zadośćuczynienia nie powinno polegać np. na prostych przeliczeniach arytmetycznych odwołujących się np. do określonego wskaźnika przeciętnego wynagrodzenia a następnie określonego czasu trwania pozbawienia wolności (np. poprzez przyjęcie jednostki miesiąca) prowadząc w efekcie do pozornie precyzyjnego ale nieadekwatnego przeliczenia tych wartości w relacji do rozmiarów krzywdy (jedynie na marginesie zauważając ,iż we wniosku inicjującym przedmiotowe postępowanie apelujący odwołuje się do tego rodzaju mechanizmu wykorzystując zestawienie jednego dnia z wysokością przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw). Skoro odpowiednia kwota zadośćuczynienia ma rekompensować krzywdę jaka została bezprawnie wyrządzona konkretnej osobie poszkodowanej, to nie budzi wątpliwości, że stopień natężenia cierpienia, bólu, lęku, obawy, dyskomfortu jakich doznaje ta osoba nie jest stały, lecz zmienia się w czasie, w tym wypadku w związku z bezprawnym pozbawieniem wolności, pod wpływem czynników zewnętrznych i wewnętrznych. Zastosowanie metody taryfikacyjnej zasadza się więc na błędnym, sprzecznym z art. 8 ust. 1 ustawy z 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r., poz. 1693, cyt. dalej jako ustawa lutowa) w zw. z art. 445 § 2 k.c. i art. 448 k.c., uznaniu, że szkoda niematerialna doznawana przez osobę poszkodowaną jest każdego dnia internowania taka sama. Rzecz jednak w tym, że aczkolwiek Sąd I instancji choć odwoływał się przy określaniu rozmiaru krzywd doznanych na skutek pozbawienia wolności do wyżej wymienionych wskaźników to jednak miało to charakter pomocniczy dla określenia rozmiarów krzywdy owiązanej z pozbawienie wolności w określonej jednostce czasu – miesiącu, po to aby następnie, bez pozornie precyzyjnych a w istocie mechanicznych przeliczeń, wskazać kwoty będące odpowiednim zadośćuczynieniem za dane, ujmowane całościowo, pozbawienie wolności wnioskodawcy.

Mając powyższe na uwadze uznać należy, iż Sąd I instancji właściwie określił wysokość zadośćuczynień w oparciu o przesłanki określone w art. 8 ust. 1 i 4 ustawy lutowej, a Sąd Apelacyjny podziela powyższe poglądy i uznaje prawidłowość ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd I instancji, jak również w całości akceptuje również wysokość zadośćuczynień za pozbawienia wolności, uznając także, iż zasądzone kwoty spełniają stawiane przed zadośćuczynieniem jego cele i wymogi. Nie jest zdaniem Sądu Apelacyjnego zasadna ocena pełnomocnika , iż zasądzone kwoty tytułem zadośćuczynienia mają wyłącznie charakter symboliczny ,a przez to nie spełniają w odpowiednim stopniu podstawowej funkcji zadośćuczynienia to jest kompensacyjnej ,a tym bardziej do dalej idących sformułowań o rażącej niewspółmiernej symboliczności przy „budzeniu powszechnego oburzenia i świadczenie o lekceważeniu bohaterów narodowych”, „urąganiu godności” jak we wniosku inicjującym postępowanie pisze się o zadośćuczynieniu przyznany wnioskodawcy w postępowaniu o sygnaturze akt IIIKo 44/94 zakończonym orzeczeniem z dnia 15 kwietnia 1994 r. . Zwrócić należy uwagę ,iż wnioskodawca jest osobą dojrzałą, o bogatym doświadczeniu życiowym, którego jednoznaczna postawa w czasach komunistycznych nie pozostawia wątpliwości co do tego ,iż jasno i stanowczo formułuje on swoje stanowiska i oceny. W tym kontekście przypomnieć należy, iż postępowanie prowadzone w 1994 r. ,a więc wyraźnie bliższe okresów bezprawnego pozbawienia wolności wnioskodawcy, co pozwala na uprawniony wniosek o bliższym, intensywniejszym odczuwaniu poczucia krzywdy z tym związanej, zostało zainicjowane wnioskiem wnioskodawcy występującego z profesjonalnym pełnomocnikiem , doprecyzowanym co do wysokości na rozprawie dni 15 kwietnia 1994 r. (k 150 – 151), orzeczenie kończące to postępowanie uwzględniło wniosek w całości, nie zostało zaskarżone przez wnioskodawcę, zaś samo postępowanie oparte było odpowiednie przepisy k.p.k. nie przewidujące jakichkolwiek limitów zarówno co do zadośćuczynienia jak też odszkodowanie ,innych niż rozmiar krzywdy i szkody majątkowej.

Nie był zasadny zarzut błędu w ustaleniach faktycznych związany z ustaleniem wysokości szkody doznanej przez wnioskodawcę na skutek pozbawienia go wolności w postępowaniu o sygnaturze IIIK 383/86 w zakresie utraconych zarobków w czasie pozbawienia wolności. Z ustaleń Sądu I instancji wynika , iż określił on rozmiar szkody doznanej przez wnioskodawcę na 40840,09 złotych , przedstawiając w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (k.291v) sposób

wyliczenia tak określonej kwoty , zaś żądanie wnioskodawcy w tym zakresie obejmowało 41316,16 zł (k.192v) , co prowadzi do wniosku o różnicy w wysokości 476,07zł , a więc poniżej 1 % dochodzonej kwoty . Oczywiście niewielka wartość sama w sobie nie znosiłaby potencjalnej zasadności zarzutu kwestionującego ustaloną wartość , dotyczyłoby to np. sytuacji gdy pominięto dany element szkody , bądź ustalając go wadliwie (np. wskutek pomyłki rachunkowej czy wadliwego ustalenia faktycznego) określono relewantny dla wysokości szkody ekonomicznej wyznacznik takiego elementu .Tak jednak nie jest bowiem twierdzenie apelującego w tym zakresie sprowadza się tezy ,iż wyliczenie jest wadliwe dlatego , że określając je (wraz z mechanizmem rewaloryzacyjnym dla oddania tożsamej wartości ekonomicznej przy upływie bardzo długiego czasu pomiędzy powstaniem szkody a aktualnym ustalaniem jest wartości wyrażonej w pieniądzu) . przyjęto kwotę przeciętnego wynagrodzenia z chwili orzekania tj.5.504,52 zł, podczas gdy winno to nastąpić przy zastosowaniu wskaźnika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysków, które w lutym 2021 r. wynosiło 5.568,75 zł. Apelujący przy tym zarówno w zarzucie odwoławczym jak i jego uzasadnieniu (które w praktyce jest powtórzeniem zarzutu) całość swojej argumentacji sprowadza do stwierdzenia „względy merytoryczne i racjonalne wskazują, iż uzasadniona jest wysokość kwoty „ nie określając jakie względy na myśli używając zwrotu „merytoryczne” , „ racjonalne” , w sytuacji gdy to na apelującym spoczywa obowiązek uzasadnienia podniesionego zarzutu – tu błędu w ustaleniach faktycznych .Sąd I instancji (w ślad za rozstrzygnięciem w sprawie IIIKo 44/94 przyjął że wynagrodzenie jakie osiągał(miał osiągać) w okresie poprzedzającym pozbawienie wolności i pozbawienia wolności wynosiło 1,25 ówczesnego przeciętnego wynagrodzenia , co nie jest w istocie kwestionowane . W tej sytuacji trafnie uznając ,iż temu wskaźnikowi odpowiada obecny wskaźnik przeciętnego wynagrodzenia to logicznym następstwem było przyjęcie wartości statystycznej (odzwierciedlającej w tym zakresie określone procesy ekonomiczne) , nie zaś nieco wyższy wskaźnik dotyczący nieco węższego wycinka statystycznego tj.sfery przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku .Dodatkowo zwrócić należy uwagę ,iż zakładając trafność twierdzenia apelującego to wówczas także dla „przeliczenia „ ówczesnych zarobków wnioskodawcy należałoby użyć tożsamego wskaźnika (zakładając ,że ówczesne dane statystyczne go przewidywały) , który – jak można zasadnie zakładać – byłby odpowiednio wyższy w stosunku do przyjętego przez Sąd I instancji przeciętnego wynagrodzenia , w efekcie wskaźnik tej relacji nie wynosiłby 1,25 lecz odpowiednio mniej , co z powodów oczywistych bo matematycznych prowadziłyby do wartości mniejszej niż żądana .

Zarzut naruszenia prawa materialnego – art.481 §1 k.c. podniesiony przez pełnomocnika wnioskodawcy jest zasadny, bowiem żądanie zasądzenia na rzecz wnioskodawcy od Skarbu Państwa odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty zostało zawarte we wniosku inicjującym postępowanie, tego rodzaju rozstrzygnięcie jest korzystniejsze dla wnioskodawcy, a jednocześnie za takim rozstrzygnięciem przemawia treść art.481§ 1 k.c., mający zastosowanie w odniesieniu do zasądzonych odsetek za opóźnienie. Z tych powodów zmieniono zaskarżony wyrok poprzez przyjęcie w miejsce rozstrzygnięcia zawartego w pkt.I i II o zasądzeniu ustawowych odsetek od dnia uprawomocnienia się orzeczenia rozstrzygnięcie o odsetkach za opóźnienie .

O kosztach procesu w zakresie wydatków Skarbu Państwa rozstrzygnięto na podstawie art. 13 ustawy z 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, obciążając Skarb Państwa wydatkami związanymi z postępowaniem odwoławczym.

Mając na uwadze treść art.13 ustawy w powiązaniu z § 11 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych zasądzono także od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy 240 zł tytułem zwrotu kosztów związanych z udziałem pełnomocnika w postępowaniu odwoławczym.

Cezariusz Baćkowski	Piotr Kaczmarek	Robert Zdych
---------------------	-----------------	--------------